

övrigt samme
 nna hamn.
 lelsefulla vägen
 längre för ge-
 komer ändock
 tom, den kom-
 ass för den som
 och koppla av
 Frisk luft och
 r alltmer efter-
 mgår och, san-
 lgt många att
 tidens turister.
 iamm, och des-
 ats till dataål-
 har den haft
 a Kungsvägen,
 ra Holavägen.
 namnet Rikset-
 Väg 918. Den
 Vättersig finns
 okoll, men om
 ya turistleden
 g under detta
 inte innehäl-
 le sifferkombi-

vägbyggnad-
 la Vätterns

och en i Ödeshög.
 Vid postgårdarna avlämnades

Åby Fyrbondegård

Tröts sitt oansenliga yttre är det fynd av huggna flintyxor som gjordes 1904 vid Åby Fyrbondegård norr om Ödeshög, ett av Östergötlands märkligaste fornyfynd. De anses vara mellan 5 000—6 0000 år gamla och härör från tiden då jordbruket infördes i bygden. Fyndet omfattar tre primitivt tillagda oslipade yxor, av från den tiden vanlig form, s k skivyxor, en liten kniv samt ett 20-tal flintspån.
 Det anses sannolikt att den

från sin låga placering, så att den bättre kommer till sin rätt.
 som slagit lagret antingen hade flyttat till bygden från södra Sverige och tagit konsten med sig, eller att en estgöte hade lärt sig hantverket söderut och arbetade i nära kontakt med flintarbetare i söder. Yxorna av denna typ finner man huvudsakligen från tiden före åkerbrukets införande, men säkert besked på den punkten kan inte ges, eftersom konsten kan ha levat kvar under en längre tid.

längre
 Svåms
 nar pr
 Inger
 kvarna
 singsby
 ha var

Runstenen i Rök

I Östergötland finns cirka 35 000 fornminnen av olika slag och den internationellt mest kända och omskrivna av dessa är Rökstenen. Den är också den förnämsta runstenen som man känner till i hela Norden och därmed hela världen.

Mycket har skrivits och många tolkningar har gjorts av de tecken som finns på den cirka 4 000 kg tunga stenen, men någon full klarhet i vad som står på stenen har inte åstadkommit. Det finns över 750 tecken och ritningen har utförts mästertligt med tekniskt och konstnärligt.

Så mycket anses vara fullt klart att stenen ristades av Varin, till minne av sin döde son Vämod. Den anses vara från första hälften av 800-talet, och skildrar bland mycket annat hur stridsbyte vandrade från ömse män 12 gånger. Vidare berättas om hur 20 konungar sutto på Själland under fyra vintrar och hur Sibbe från Vi avlade en son när han var 90 år gammal.

Mycket är dock som nämnts oöslöst och kommer kanske inte att kunna lösas förrän man har gjort

nya rön om runristning. Mycket är nämligen utfört på ett svensk-norskt språk och dessutom har det utformats medelst skiffersystem i olika former, exempelvis att en runa får sitt värde av den som kommer närmast efter. För den oinvidige blir tecknen ord, satser eller meningar utan sammanhang, särskilt som stenen även innehåller s k "lönnrunor". Sannolikt gjorde man så för att ge tecknen och stenen trolldom och makt, och det var således ristarens avsikt att ingen utomstående skulle förstå innebörden. Namnet på den som utförde arbetet finns också omnämnt. Han hette Biare från Ön.

Rökstenen kan betraktas som vårt lands första litterära mästerverk, även om den inte har fått samma betydelse som Moses stentavlor eller Döda havsrullarna. Intresset för stenen är dock enormt, särskilt i utlandet, och varje år ökar skarorna av besökare till platsen vid Röks kyrka.

Där har den inte alltid stått. Var den ursprungligen hade sin plats är höljt i dunkel, men gissningar finns om att den har stått vid Ingvaldstorp, eftersom Ingvaldsättlingar finns omtalade på stenen. Det man vet är att stenen länge satt inmurad i en gammal tiondebod på kyrkogården, vilken revs samtidigt med Röks gamla kyrka. Då murades stenen in i vapenhuset på den nya kyrkan, men togs ut och placerades på kyrkogården 1862. Till den plats där den nu står flyttades den 1933, och där uppfördes också ett skyddshus.

AB ESKIL
Torsjö
 590 20 MANTORP TEL. 0142/209 20